

2017-11-08

Handläggare
Johanna Eriksson
08-508 262 36

Till
Trafiknämnden
2017-11-23

Stombussarnas framkomlighet. Svar på skrivelse från Cecilia Brinck m.fl. (M), Patrik Silverudd (L) och Karin Ernlund (C).

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Jonas Eliasson
Förvaltningschef

Mattias Lundberg
Avdelningschef

Mikael Ranhagen
Enhetschef

Sammanfattning

Trafikkontoret har tagit emot en skrivelse om stombussarnas framkomlighet med följande frågor att besvara:

1. Vilka åtgärder kommer staden vidta för att nå målet 2017?
2. Vilka åtgärder, där staden saknar rådighet, skulle behöva vidtas för att nå målet 2017?

Trafikkontoret
Trafikplanering

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 262 36
Växel 08-508 272 00
johanna.eriksson@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se

Trafikkontoret konstaterar att arbetet med att öka stombussarnas medelhastighet är ett långsiktigt arbete. Åtgärder för att öka medelhastigheten finns med i kontorets både kort- och långsiktiga planering. Under perioden 2013-2016 har paket med åtgärder inom upptagna förbättringsområden genomförts på alla stomlinjer i innerstaden. Uppföljningen av genomförda åtgärder på stombusslinje 1 och 4 för att förbättra stombussarnas framkomlighet

visar att dessa har haft effekt och inneburit ökad medelhastighet för bussarna. I november 2016 antog trafiknämnden ”Gemensam handlingsplan stombuss 2017-2021” som syftar till att utreda och genomföra ytterligare åtgärder för att förbättra stombussarnas framkomlighet och pålitlighet.

En utredning av framkomlighetsåtgärder för stombusslinje 178 och 179 pågår för genomförande under 2018. Arbetet med att förbättra framkomligheten och pålitligheten för stombussarna i innerstaden fortsätter. En idéstudie för ytterligare framkomlighetsåtgärder för stombusslinje 1 och 4 har tagits fram för genomförande under 2018 och framåt. Det planeras även en ny översyn av stombusslinje 2 och 3 under 2018/2019.

För att öka bussarnas hastighet är det angeläget med fortsatt samverkan mellan alla parter som ansvarar för en god kollektivtrafik såsom Trafikförvaltningen, bussoperatörer, Trafikverket och andra kommuner.

Bakgrund

Trafikkontoret har tagit emot en skrivelse om stombussarnas framkomlighet från Cecilia Brinck m.fl. (M), Patrik Silverudd (L) och Karin Ernlund (C). I skrivelsen ställs följande frågor:

1. Vilka åtgärder kommer staden vidta för att nå målet 2017?
2. Vilka åtgärder, där staden saknar rådighet, skulle behöva vidtas för att nå målet 2017?

2012 antog dåvarande trafik- och renhållningsnämnden i Stockholms stad och Trafikförvaltningens trafiknämnd i Stockholms läns landsting en gemensam handlingsplan ”Handlingsplan för stombusslinje 1-4”. Planen sträckte sig över perioden 2012-2016 och syftade till att genomföra åtgärder som förbättrar framkomligheten för innerstadens stombussar och som på kort sikt kan bidra till att närma sig hastighetsmålet i stadens Framkomlighetsstrategi och i Stomnäsplanen. I november 2016 antog trafiknämnden kontorets förslag till ”Gemensam handlingsplan stombuss 2017-2021” vilken syftar till att utreda och genomföra ytterligare åtgärder för att förbättra stombussarnas framkomlighet och pålitlighet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret.

Trafikkontorets synpunkter

Nedan redogörs för den första frågan i skrivelsen, vilka åtgärder kommer staden att vidta för att nå målet 2017?

Hastighetsmål för stombusstrafiken

Det hastighetsmål som finns angivet i stadens framkomlighetsstrategi är 20 km/tim inklusive tid vid hållplats för stombusstrafiken i innerstaden och 30 km/tim för stombusstrafiken i ytterstaden. Trots att genomförda åtgärder enligt handlingsplanen har gett effekter är bussarnas medelhastighet långt ifrån målet 20 km/tim inklusive hållplatstid. Teoretiska beräkningar av maximal medelhastighet (utifrån topphastighet, antal passagerare, acceleration etc.) och praktiska försök (på tider när annan trafik är minimal) har därför gjorts.

Båda dessa tyder på att målet inte är möjligt att uppnå i innerstaden. Skälet är att medelhastighetsmålet inkluderar hållplatstid, och eftersom innerstadens stombussar har så många påstigande så sätter det en gräns för hur fort bussen teoretiskt kan gå. Även med exempelvis kollektivkörfält och bussprioritering i linjernas hela sträckning gör det stora antalet påstigande att det inte är möjligt att öka stombussarnas medelhastighet ända upp till 20 km/tim om hållplatstiden är inkluderad.

Detta gör det dock inte mindre angeläget att fortsätta leta efter och genomföra åtgärder som ökar bussarnas hastighet och regularitet jämfört med idag.

Genomförda åtgärder och effekter

Under perioden 2013-2016 har åtgärdspaket med åtgärder inom upptagna förbättringsområden genomförts på alla stomlinjer i innerstaden. Uppföljningen av genomförda åtgärder på stombusslinje 1 och 4 för att förbättra stombussarnas framkomlighet visar att dessa har haft effekt och inneburit ökad medelhastighet för bussarna. Resultatet av uppföljningen visar att det finns effektiva enkla och förhållandevis billiga medel för att undvika att bussarna hindras, men att det även kan krävas större insatser.

Utöver hastighetsökningarna har regularitetsprojekten bidragit till att bussarna ankommer med jämnare intervaller, vilket innebär kortare väntetider för resenärerna och en jämnare belastning på bussarna. Bättre regularitet innebär därför en stor förbättring för resenärerna, eftersom det ger både kortare restid och mindre trängsel.

De uppföljningar som gjorts av körhastigheter visar på ökade snitthastigheter (exklusive hållplatstid) mellan 2011 och 2016 för alla stombusslinjer i innerstaden. Hastighetsökningen för linje 4 var störst. Linjen ökade snitthastigheten från 16,6 km/tim år 2011 till 18,7 km/tim våren 2016, en ökning på ca 13%. För linje 2 var ökningen ca 4%, från 15,7 km/tim till 16,3 km/tim. För linje 3 ökade hastigheten med ca 12%, från 15,0 km/tim till 16,8 km/h. Linje 1 ökade snitthastigheten med ca 1%, från 17,1 km/tim till 17,2 km/tim.

I trafikkontorets årliga rapport om trafikutvecklingen i Stockholm för 2016 sammanfattas resultat av mätningar av fordonsvolym och hastigheter däribland bussarnas medelhastigheter. Resultatet visar att medelhastigheten för stombussarna i innerstaden minskade med 6% i förmiddagstrafiken och med 3% i eftermiddagstrafiken 2016. I ytterstaden minskade medelhastigheten med 3% på förmiddagen och med 7% på eftermiddagen.

Kontorets bedömning är att detta direkt eller indirekt framförallt beror på gatuarbeten. Resultatet har delvis även påverkats av att 8 av 49 mät dagar inföll i november då ett kraftigt snöoväder orsakade stora trafikstörningar.

Arbete under 2017

Arbetet med att öka stombussarnas medelhastighet är som tidigare beskrivet ett långsiktigt arbete. Åtgärder för att öka medelhastigheten ingår i trafikkontorets planering på både kort och lång sikt. I november 2016 antog trafiknämnden kontorets förslag till "Gemensam handlingsplan stombuss 2017-2021" vilken syftar till att utreda och genomföra ytterligare åtgärder för att förbättra stombussarnas framkomlighet och pålitlighet.

Arbetet är en fortsättning på den handlingsplan som genomförts under perioden 2012-2016 och syftar till att genomföra åtgärds paket i likhet med vad som genomförts på alla stomlinjer i innerstaden. Handlingsplanen gäller för åren 2017-2021, och den huvudsakliga inriktningen är att fokusera på stomlinjer inom Stockholms stad utanför innerstaden, dvs. de så kallade "170-linjerna". En utredning av framkomlighetsåtgärder för stombusslinje 178 och 179 pågår för genomförande under 2018.

I handlingsplanen ingår även att fortsätta med arbetet att ytterligare förbättra framkomligheten och pålitligheten för stombussarna i innerstaden. En idéstudie för ytterligare framkomlighetsåtgärder för stombusslinje 1 och 4 har tagits fram och planeras att genomföras under 2018 och framåt. Det planeras även en ny översyn av stombusslinje 2 och 3 under 2018/2019.

Åtgärder utanför stadens rådighet

Den andra frågan i skrivelsen rör åtgärder där staden saknar rådighet. Kontoret anser att det för att öka bussarnas hastighet är angeläget med samverkan mellan alla parter som ansvarar för en god kollektivtrafik såsom Trafikförvaltningen, bussoperatörer, Trafikverket och andra kommuner. Ett sådant samarbete pågår inom ramen för handlingsplanen för 2017-2021.

Exempel på angelägna åtgärder utanför stadens direkta rådighet är system som förbättrar regulariteten i busstrafiken så att bussarna kommer med jämna intervall. Därmed kan väntetid vid hållplats och trängsel på bussar minskas. Det är även betydelsefullt med åtgärder som medför kortare hållplatstid, exempelvis i form av snabbare påstigning eller fler bussar samt att lagstiftningen förändras så att övervakning av kollektivkörfält via kamera ombord på bussar möjliggörs.

Trafikkontorets förslag

Trafiknämnden godkänner föreliggande tjänsteutlåtande som svar på inkommen skrivelse.

Slut

Bilagor

1. Stombussarnas framkomlighet. Skrivelse från Cecilia Brinck m.fl. (M), Patrik Silverudd (L) och Karin Ernlund (C)